

חינוך לחיים

פרשת נשא

אחת התכונות היקרות ביותר בחיים, והנצרכת ביותר עבור רכישת ההצלחה, היא יכולת ההתמודדות עם כישלונות. מי מאיתנו לא היה רוצה ומייחל שנזכה רק להצלחות, לחיים של עונג המתנהלים על מי מנוחות, ולפתיחת המעיינות ברוממות הנפש בכל עת שנחפוץ בכך? אך למרות כל זאת- המציאות היא לפעמים אכזרית, יש קשיים בחיים, מכשולות, נפילות, ואף נסיגות לאחור. אז איך מתמודדים?

החכם מכל האדם – שלמה המלך לימדנו 'שבע יפול צדיק וקם' מהות הקימה של הצדיק היא דרך ה'שבע הנפילות' שלו. כי אין שום הצלחה בלי כשלון שמקדים אותו ובא לפניו. רק אם ניפול שבע פעמים נוכל לקום. כך טבעו של עולם!!! כמו שחייט לא יכול לתפור את הבגד בלא לקרוע את הבד תחילה כך הוא הדבר לגבי המשברים שבחור עובר, משברים אלו הם הסולם לעלייתו הרוחנית, ומהם נתפר מלבושו הרוחני. אומר הגרש"ז אוירבעך לא יתכן בשום אופן שבעולם לתפור כזה בגד צח ונפלא ששמו 'אדם גדול' – בלא הקרעים הללו – ה'משברים' הללו שכל אחד עובר. וכפי שאמר הסטייפלר 'כי כל הראוי להיות גדול ועצום בתורה, מסתערים עליו יותר ויותר הפרעות בצורות שונות, וכשמתחזק לאחוז בעץ החיים – סוף סוף היסורים חולפים' וכפי שכתב הגר"י הוטנר 'בודאי שהנך נכשל ועומד להיות נכשל ובכמה מערכות תפול שדוד. אבל אני מבטיח לך שלאחר הפסד כל המערכות, תצא מן המלחמה כשזר הנצחון על ראשך, והטרף החד מפרפר בין שיניך'. וממילא תמיד אומר השפת אמת 'קוה אל ה' חזק ויאמץ ליבך' וגם אם לא התקבלה התפילה, אז ביתר שאת, שוב ושוב 'קוה אל ה'". כדאי שנאמץ לעצמנו את האמת הבוהקת הבאה: 'אין דרך להצליח חוץ מאשר להכשל!!!'

בפרשת השבוע הדברים מופיעים לפחות 3 פעמים: 'ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן' והסביר רש"י מלמד שכל שבעת ימי המלואים היה משה מעמידו ומפרקו ובאותו היום העמידו ולא פירקו' מדוע פירק והקים? כדי ללמד את עם ישראל לדורות פרק נכבד בהתייחסות לכישלונות, שצריך להשתדל ולהתאמץ בכל תחום בעבודת ה' (כמו הקמת המשכן) עד שנוחלים הצלחה!! וכך הקב"ה לפני בריאת העולם היה בונה עולמות ומחריבן ולא בנה מראש את העולם הרצוי.

אותו דבר רואים בפרשת הנזירות 'וכי ימות עליו מת בפתע פתאום' משהו לא צפוי ועליו להביא קורבן 'והימים הראשונים יפלו, כי טמא נזרו' ומכאן ואילך עליו לפתוח דף חדש והשגיח לא ליפול שנית. רואים שאומנם לא הצליח לעמוד במשימה שקיבל על עצמו ונכשל, אך התורה מלמדת לא להתייאש ולהגיד שלא מסוגל אלא גם אם קרה מה שקרה, צריך לקום ולהתעודד!! להתחיל מהתחלה! גם אם הימים הראשונים נפלו, יש להתחיל הכל מחדש!!! ההצלחה – היא היכולת לעבור מכישלון אחד למשנהו בלי לאבד את ההתלהבות!!! יהודה התברך 'כרע רבץ כארי' שלא רק בהיותו זקוף, אלא גם כאשר כרע ורבץ – אפילו בשעת שפלות – הוא לא מאבד את סגולתו כאריה המסוגל להתנשא כמלך החיות. ולכן אומר השפת אמת בני ישראל קרויים 'יהודים' משום שבכולם נטועה תכונה מופלאה זו, שאפילו בשעת שיפלותם ה' עימם!! ומתוך המכשלה שבאה לידם הם מסוגלים להתעלות. (החידושי הרי"ם הוסיף שבשם יהודה יש את כל אותיות שם הוי"ה ובתוספת האות ד' ללמדנו שאפילו בעת דלותו – ה'עיומו)

אותו דבר בפרשת הנשיאים שבשעת נדבת המשכן התעצלו ולא הביאו את תרומתם כי אמרו שהעם יביא והם יביאו מה שחסר. אומר המדרש שהם היו מצטערים שלא זכו, לא התיימשו אלא אמרו 'כיוון שנגמר המשכן הקדימו והביאו קורבן בזריזות' ולכן כתוב 'זקריבו נשיאי ישראל' שנתנחמו על מה שעשו בתחילה' שאומנם התעצלו בתחילה ונענשו על כך (נחסרה אות משמם) אבל המכשול היה להם למדרבן ולמאיץ ולכן הם התנדבו בחנוכת המזבח תחילה וקורבנם נכתב בתורה בפירוט כה רב.

הצלחה בכל תחום דורשת הכנה מרובה ומאמץ מתמשך. אם איננו מצליחים מיד, זה עדיין אינו כשלון. נסיגות ואי הצלחה רגעית הם חלק מהתהליך אל המטרה. אפשר להתייחס אליהם כסוג של ניסוי. ניסוי לבחון מה התוצאות שנקבל בהתנהגות מסויימת ומה ניתן ללמוד מכך. אלו יכולים להיות רגעים מכריעים אשר יכוונו אותנו לדרך אחרת, מתאימה יותר. מחקרים מראים שהאנשים המצליחים ביותר הם האנשים שחוו הכי הרבה כישלונות, אבל הם השתמשו בכשלון כמנוף לצעד הבא שלהם. כי הגדלות האישית נוצרת רק באמצעות התגברות על הקשיים. אף צמח לא נולד מלבלב, לכל שתיל פורה קדמה חרישה מתישה, סיקול וזיבול. כך לכל דמות של תורה קדמו קשיי התגברות, התחבטויות פנימיות, חולשות רוחניות, ואפילו מעידות. זהו סולם עליה הכרחי בדרכו של תלמיד חכם אמיתי. בסולם אין מדלגים על שלבים, ואין מתחילים לטפס מן השליבה העליונה.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

(בנועם שיח)

חינוך לחיים

פרשת נשא

'למשפחותם לבית אבותם'

שאלה הנשמעת הרבה לאנשי החינוך בתקופה זאת – מה קרה לנו?? כיצד איבדנו את כל עוצמת הבטחון העצמי שלנו? יש ממש היסטוריה ופחד אצל ההורים!!! ההורים מצוים בפאניקה של ממש מכשלונותיהם החינוכיים, גם הורים בעלי בטחון עצמי רב בעסקיהם וכד' עומדים כחסרי אונים מול חינוך ילדיהם ומשוועים לעזרה. כי הם נמצאים במבוכה בלתי רגילה ממה שנראה ככשלון וחוסר שליטה על המצב, ובחרדה עמוקה מפני העתיד ומה שהוא טומן בחובו.

כיצד הגענו למצב זה?? איך זה שכשהכלל כל כך מתקדם ומשתכלל ונהפך להיות קל יותר, דווקא החינוך הולך ומסתבך וההורים עומדים כחסרי אונים מול המשימה אשר אמורה היתה להיות קלה ופשוטה – חינוך – והרי את המשימה הזו ביצעו עד לא מזמן כל פשוטי העם וגם אלו מתוכם שאינם חכמים או פקחים במיוחד.

והיום?? פתאום רק יועצים ורק אנשי מקצוע מורשים לגשת אל חינוך הילדים, רק מחפשים אנשי מקצוע לעזרה. החיפוש הבלתי פוסק אחר פתרונות חינוכיים הפך לאובססיה של ממש, ובכלל רואים תופעה בלוח מודעות של ריצה לעוד קורס בהנחיית הורים ועוד הרצאות, מפגשים ושיעורים של מיטב המרצים בענייני חינוך, וספרי חינוך נחטפים מהמדפים.

וכמובן שהכל חייב להעשות במהירות, פתרונות קסם... קלי הכנה ומהירי בישול... שלא ידרשו מאמץ רב!!! רדיפה אחר פתרונות נקודתיים המטפלים או מטייחים סדק קטן אחד או חור שנגרם מהזנחה פושעת, כל זאת במקום לטפל בשורש הבעיה וביסודות החינוך שניזוקו לאא גבול ושיעור במשך השנים האחרונות.

והפתרון – לתקן ולשפץ את יסודות החינוך היהודי והתורני שלא השתנו ולא ישתנו לעולם כי הם כנצחיות התורה, קיימים לעולמי עדי!!! ואחד מהיסודות הגדולים והחשובים הם בעצם אנו 'ההורים'

וכפי שהתורה קוראת להם בפרשת השבוע ושבוע שעבר עשרות פעמים! 'למשפחותם לבית אבותם'. שהנה בפר' במדבר מצטווים משה ואהרן לספור את בני ישראל מלבד שבט לוי. בסיום הפרשה בא הציווי על נשיאת ראש שבט לוי ואת פירוט תפקידם של משפחת הקהת! אלא שאין הפרשה מסיימת את ספירת בני לוי, ובתחילת נשא משלימה התורה את נשיאת בני גרשון ומררי. שואל גאון החינוך הרש"ר הירש מדוע כך החלוקה? ועוד יותר מדוע א"כ נקראת פרשתנו 'נשא' על שם ההשלמה הקטנה של נשיאת 2 משפחות לוי ולא על שם הפרשיות החשובות האחרות שיש בפרשה זו כנזיר, סוטה וקורבנות הנשיאים??

מסביר הרש"ר הירש – 'למשפחותם לבית אבותם' – הורים' זה יסוד קיומו הרחני התורני של עם ישראל!!!! התורה מקפידה לחזור על כך שוב ושוב, למען נדע להשריש בילדנו ובתלמידנו את היסוד הזה!!

יש שושלת של דורות היוצרים את העם ואת המסורת העוברת מדור לדור!!! אם אין הבנה לחשיבות הדור הקודם, לדבריו, להוראותיו, לידיעותיו, למסריו, אז ברור שתחתיו יבוא כשלון גדול!!!

היסוד הגדול הוא הבסיס והשושלת למסירת התורה מדור לדור, יחד עם התורה ועם קבלתה שקבלנו החג השבועות- חג מתן תורה, יש לזכור ולהזכיר, לדעת וליידע כיצד היא הגיעה אלינו, מי הוא המוסר. ממי הוא קיבלה. בכל דיבור של התורה ובכל חינוך למצווה, יש להדגיש חזר והדגש את המשמעות של המסורת!!! של השושלת!!! של העברת התורה מאבן לבן!!! – 'למשפחותם לבית אבותם'. וכאשר יחדור מסר זה היטב היטב לנפש התלמידים, יוצק בליבם יסוד החינוכי הבסיסי אשר יבעבע וישליך על המעשים וההתנהגויות שלהם בחיי היום יום.

'נשא' פירושו הוא לא רק לספור אלא גם על לקיחה ונטילה, 'נושא בעול עם חברו'. ועוד נקרא השורש 'נשא' על דבר חשוב ורם ערך מלשון 'רם ומתנשא'. יוצא שיש 3 הבנות במילה נשא: ספירה, נטילה וחשיבות. ויש כאן מסר אדיר של הבנת תפקיד המשפחה והשושלת במסירת התורה. הספירה היא חלק מתהליך הקניית ערך 'בית אבותם' כיסוד החינוך בעם. ומשום כך גררה התורה את עניין הספירה לתוך פרשתנו המדברת על מצוות שונות ומגוונות בתורה, ללמדנו שאין הספירה ראויה שתהיה מוגדרת בתוך מתחם אחד ובפרשה אחת כעניין נפרד, כי הספירה היא חלק מקיום התורה וממסירתה לדורי דורות. ולכן עלינו 'לשאת' וליטול, מתוך 'נשיאה' – ספירה זו, את החשיבות וה'התנשאות' של עניין המשפחות ובתי האב כחלק מתהליך קיום התורה ומסירתה, ולחבר אותה לכל המצוות ולכל חיי היום יום.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

(הפרשה המכוננת)